

Mons. Mgr. Pavel Rousek

Kanovník litomyšlské kapituly, prezident Diecézní charity Hradec Králové, papežský kaplan (v roce 2009 jmenován papežem Benediktem XVI.).

1. Charakterizuj vlastními slovy encykliku Rerum novarum, z níž pramení křesťanská sociální nauka a křesťanská demokracie.

Myslíš si, že je i dnes myšlenka encykliky naplňována? Jaké období bylo podle tebe, od založení ČSL po současnost, tím nejsilnějším a nejúspěšnějším pro ČSL/KDU-ČSL? Uveď důvody.

Tato encyklika velmi odvážně kritizuje kapitalismus a rodící se socialismus a komunismus. V postupující industrializaci se zastává dělníků, nabádá k vytvoření odborů a dělnických spolků. Zastává myšlenku soukromého vlastnictví, protože se rodí ideologie společného vlastnictví jako řešení narůstajícího sociálního napětí. Encyklika má co říci i dnes do situace novodobého zacházení s pracovními silami. Myslím si, že v novodobé historii KDU-ČSL bylo významné období za předsednictví Josefa Luxe pro jeho jasnou politiku a osobní příklad vlastního života.

2. Jaké vidíš zásadní rozdíly v prosazování křesťanské demokracie během uvedených časových období – počátky Československé strany lidové, meziválečné období, doba komunismu a současnost. Kdy mělo křesťanství a jím vedená politika největší sílu?

Za první republiky byla křesťanská demokracie více prosazována v poměrně velkém počtu věřících, koncepce politiky ČSL měla základ v parlamentní demokracii, za komunismu byla ČSL součástí Národní fronty a mnozí představitelé byli perzekuováni a strana byla ochromena.

3. V čem se podle tebe liší přístup politiků k principům církevní sociální nauky a dále ve vystupování na veřejnosti během první republiky a dnes? Prosazovali se dříve ideje křesťanské demokracie jiným způsobem, než je tomu posledních 30 let?

Principy sociální nauky církve za první republiky se snadněji prosazovali, protože socialistické strany trpěly rozdělením. ČSL byla silnou stranou a prosadila některé důležité sociální zákony (agrární reforma, podpora malých podniků, atd.). V posledních třiceti letech byly zprvu naděje, vítězí však tvrdá ekonomická tržní politika (podle slov tehdejšího prezidenta Václava Klause „ekonomická reforma nezná pojem reforma srdce“, o které hovořil kardinál Miloslav Vlk).

- 4. Myslíš si, že má křesťansko-demokratická strana své místo v politice i dnes? Pokud vidíš smysl jejího působení, uveď alespoň 4 kladné důvody. V čem by se měl změnit program strany, přístup poslanců a kam by měli směřovat straníci?**

Má. Měla by bdít nad základními principy vztahů, pravdy, podpory tradiční rodiny nedotknutelnosti soukromého vlastnictví, pomoci potřebným, ochrany lidského života od početí do přirozené smrti... Poslanci by měli být lidé dobré vůle se smyslem pro obecné dobro, nekompromisní v otázkách ochrany života, zvláště v poslední době ve věci navrhované eutanazie.

- 5. Vidíš principy solidarity, subsidiarity, princip obecného dobra a další ideje, na nichž křesťanská demokracie stojí, i u jiných politických subjektů?**

Domnívám se, že jednotlivci z jiných stran, pokud mají tyto ideje, nemají sílu je prosazovat a jdou s mainstreamem.

- 6. Co ti na politice obecně vadí a co ti naopak vyhovuje, když srovnáš „dnešní“ situaci se situací těsně po Sametové revoluci?**

Na politice mi vadí, že může být zneužita a že se stává prostorem k podvodům a obohacování bohatých a mocných, že v ní často chybí ona reforma srdce a čistého svědomí. Často chybí politická kontinuita a tak se mrhá prostředky a hlavně lidským potenciálem.

- 7. Co by podle tebe měl státník, křesťanský demokrat, splňovat a čeho by se měl naopak vyvarovat?**

Křesťanský demokrat by měl mít kolem sebe tým odborníků a poradců z mnoha oborů i duchovních, aby se uměl vyjadřovat v otázkách sociální politiky, politiky obecně, morálky národa, a aby byl mravně a duchovně zakotven v křesťanství. Neměl by se nechat manipulovat a zkorumpovat.

- 8. Může se křesťanská demokratická strana přiklánět od konzervatismu k liberalismu? Pokud ne, proč? Mění se svět a potřeby lidí? Máme být neustále neměnnou konzervativní stranou? Bude na neústupnost od konzervativních postojů společnost reagovat odklonem od lidovecké politiky?**

Křesťanská demokracie je jistě pozvána k tomu, aby uchovávala hodnoty, které budují doopravdy lidskou společnost, aby uchovávala smysl pro pravdivost, spravedlnost, poctivost, kultivovanou kulturu dialogu se všemi, atd. Projevy a střežení těchto hodnot může mít jistě moderní formu. Neměnnost hodnot a jejich rozvoj v pojetí nemusí jít proti sobě. Je možné, že bude konzervatismus v tom nejlepší slova smyslu zprvu nepochopen. Dříve nebo později se hodnoty morálky, zakotvené v křesťanství, ukáží jako možné, správné a přijatelné. Bude to neustálý proces, ve kterém je třeba vytrvat. Odklon od lidovecké politiky je ve společnosti stále zřetelný. Následující citát od neznámého autora to vyjadřuje: “Lež má krátké nohy, ale to neznamená, že by si pravda zvlášť vykračovala.“

- 9. Myslíš si, že je dnes křesťanská demokracie a její principy, přítomna mezi lidmi v dostatečné míře? Pokud ano, vidíš nějaké nedostatky? Jak si myslíš, že by se mělo postupovat pro naplnění podstaty sociální nauky a křesťanské demokracie?**

Věřím, že mnoho lidí má na mysli nejenom dobro pro sebe, ale dobro pro všechny a to je důležité. Na všech úrovních vzdělávání chybí nauka o křesťanské demokracii a vědomosti o sociální nauce církve i v církvi jsou velmi nedostatečné. O demokracii na křesťanských základech by se mělo hovořit jako o skutečné demokracii.

- 10. Zajímá mne, jak bys ze svého pohledu seřadil vzestupně křesťanské hodnoty a jak si myslíš, že je obecně vnímá široká veřejnost. Jak je podle tebe řadí praktikující katolíci?**

G. K. Chesterton moudře píše, že když nevěříme Bohu, tak věříme všemu. Když mluvíme o křesťanských hodnotách, tak na první místo dáme Boha, pak jistě lidský život obecně, pak jistě rodinu, která je řádným místem růstu a výchovy jedinců. Měli bychom ji podpořit a ne oslabovat liberálně-genderovými experimenty. Pak jsou to jistě obecně vztahy mezi lidmi a kultivovaný vztah k přírodě. Obecně široká veřejnost snad to vnímá podobně, někdy bez osobního Boha. Praktikující katolíci to vědí, že na prvním místě je vztah k Tvůrci, ale těžší je to žít prakticky.

11. Myslíš si, že hlavní představitelé strany vždy naplňovali myšlenku křesťanské demokracie z vlastního, vnitřního přesvědčení? Nebo se spíše jednalo o hru a politický vťah? Mělo v KDU-ČSL vždy hlavní roli opravdu křesťanství, solidarita, subsidiarita a obecné dobro, nebo se skrze tyto principy dostávali politici ke kormidlu moci?

Na to si netroufám odpovídat. Nechci to nějak zobecňovat.

12. Jak si myslíš, že by měla strana svoji politiku, křesťanskou demokracii, dál vést? Jak bys definoval současný stav na plénu PS, vlády, prezidenta? Jsou podle tebe židovsko- křesťanské kořeny neustále přítomny ve všedním životě jak občana, tak i státníka?

Smysl pro pravdivost, spravedlnost v politice se zřejmě ukáže časem, a zjistí se, že je to vlastně pragmatické, že se to vyplatí. Kdo tyto principy ignoruje, stejně jednou se to ukáže... Věřím, že židovsko-křesťanské kořeny jsou stále přítomné navzdory všemu jinému. Důležité je, abychom na ně nezapomněli, stále se v nich systematicky upevňovali a aby se uskutečňovali v jednotlivcích.

13. Který z představitelů KDU-ČSL je pro tebe nositelem křesťanství? Máš s ním osobní zážitek? Ovlivnil tě?

Velmi blízce jsem poznal Josefa Luxe. Byl pro mne křesťanským politikem. Mám s ním malý, ale pro mne důležitý zážitek. Jednou vyprávěl, že když jede autem a uvidí nějakou překážku na silnici, spadlou větev, kámen..., tak že vždycky zastaví a odklidí

to, aby to někoho dalšího neohrozilo. Vždycky, když se mě na silnici něco podobného přihodí, tak si na něho vzpomenu a udělám to podobně. To je pro mne důkaz toho, jak je dobře, aby dobro a dobré činy byly sdíleny.

14. V čem spatřuješ největší protiklad křesťanské demokracie?

Protiklad vidím v politice, která pohrdá principem obecného dobra, pohrdá lidmi a využívá možnosti a prostředky k prospěchu jednotlivce nebo malé skupiny mocných. Z tohoto způsobu vlády se vytrácí politická a ekonomická kontinuita, která společnost v mnoha ohledech vyčerpává.